

У 2019 р. завершив своє дослідження В. Кучеренко на тему «Оперативно-розшукова протидія розкраданню бюджетних коштів під час проведення спеціалізованих будівельних робіт за державним замовленням». В межах дослідження автор вивчав питання використання підрозділами захисту економіки негласних позаштатних працівників у процесі виявлення розкрадань бюджетних коштів під час проведення спеціалізованих будівельних робіт за державним замовленням. За результатами дослідження автором окреслено напрями підвищення ефективності використання ПЗЕ негласних позаштатних працівників під час виявлення розкрадань бюджетних коштів при проведенні спеціалізованих будівельних робіт за державним замовленням [7].

Аналіз вищезазначених наукових праць вказує на недостатній рівень наукового забезпечення питань використання конфіденційної допомоги громадян оперативними підрозділами Національної поліції України під час протидії злочинам у сфері публічних закупівель. Адже вказані питання були досліджені лише фрагментарно та без врахування використання конфіденційної допомоги громадськості без оформлення негласного співробітництва. Крім того, жоден із авторів не вивчав питання використання конфіденційної допомоги громадян оперативними підрозділами Національної поліції України під час розслідування злочинів у сфері публічних закупівель.

1. Дараган В. В. Оперативно-розшукова протидія злочинам у сфері державних закупівель: проблеми теорії та практики: монографія. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2018. 352 с.
2. Дараган В. В. Розкриття викрадань державних коштів при проведенні закупівель товарів та виконанні робіт (послуг) на підприємствах залізничного транспорту : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ. Дніпропетровськ, 2012. 20 с.
3. Сливенко В. Р. Оперативно-розшукова протидія злочинам у сфері державних закупівель : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ : НАВС, 2012. 20 с.
4. Брильов М.О. Оперативно-розшукова протидія злочинам, пов'язаним з розкраданням бюджетних коштів під час будівництва, ремонту та експлуатації автомобільних доріг : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Харків : ХНУВС, 2017. 256 с.
5. Дараган В. В. Теоретико-прикладні засади оперативно-розшукової протидії злочинам у сфері державних закупівель кримінальною поліцією : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.09. Харків : ХНУВС, 2018. 40 с.
6. Федорчук Ю. В. Оперативно-розшукова протидія розкраданню бюджетних коштів під час здійснення закупівель медичного обладнання та ліків : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Харків : ХНУВС, 2018. 20 с.
7. Кучеренко В. А. Оперативно-розшукова протидія розкраданню бюджетних коштів під час проведення спеціалізованих будівельних робіт за державним замовленням : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Харків : ХНУВС, 2019. 20 с.

УДК 343.98:343.351

DOI: 10.31733/15-03-2024/2/57-60

**Ілля СТЕПАНОВ**

аспірант Харківського національного  
університету внутрішніх справ

**ЩОДО СТАНУ НАУКОВОЇ РОЗРОБЛЕНОСТІ ПРОБЛЕМНИХ ПИТАНЬ  
ОПЕРАТИВНОГО СУПРОВОДЖЕННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕНЬ  
ЩОДО ЗЛОЧИНІВ У СФЕРІ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ**

Як свідчить практика, оперативне супроводження кримінального провадження є фактично єдиною формою діяльності, яка дозволяє зробити можливим успішне розслідування злочинів у сфері публічних закупівель. Проблематика оперативного супроводження кримінальних проваджень щодо злочинів у сфері публічних закупівель майже не знайшла свого відображення в наукових працях вчених. Окремі проблеми розглядалися вченими фрагментарно, здебільшого в контексті оперативно-розшукової протидії злочинам у сфері державних закупівель.

Так, проблемні питання протидії кримінальним правопорушенням у сфері публічних закупівель були предметом досліджень у 10 дисертаціях на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук та 1 дисертації на здобуття наукового ступеня доктора

юридичних наук.

Частина вчених досліджувала проблеми оперативно-розшукової протидії злочинам у сфері державних закупівель окремих товарів, робіт або послуг, зокрема: В. Дараган («Розкриття викрадань державних коштів при проведенні закупівель товарів та виконанні робіт (послуг) на підприємствах залізничного транспорту»); М. Брильов («Оперативно-розшукова протидія злочинам, пов'язаним з розкраданням бюджетних коштів під час будівництва, ремонту та експлуатації автомобільних доріг»); Ю. Федорчук («Оперативно-розшукова протидія розкраданню бюджетних коштів під час здійснення закупівель медичного обладнання та ліків»); Ю. Доліновський («Особливості виявлення та розслідування злочинів, що вчиняються під час здійснення публічних закупівель у сфері охорони здоров'я»); В. Кучеренко «Оперативно-розшукова протидія розкраданню бюджетних коштів під час проведення спеціалізованих будівельних робіт за державним замовленням»).

Інша частина науковців досліджувала проблемні питання оперативно-розшукової протидії окремим видам злочинів у сфері публічних закупівель, зокрема: В. Коряк («Протидія хабарництву у сфері державних закупівель оперативними підрозділами МВС України»); С. Нагачевський («Оперативно-розшукове виявлення та документування злочинів, вчинення службовими особами у сфері державних закупівель»).

Загальні питання протидії злочинам у сфері публічних закупівель були предметом дослідження таких вчених, як: В. Сливенко («Оперативно-розшукова протидія злочинам у сфері державних закупівель»); А. Меденцев («Розслідування злочинів, що вчиняються у сфері державних закупівель»); Т. Часова («Взаємодія слідчих та оперативних підрозділів ОВС під час протидії злочинам у сфері державних закупівель»); В. Дараган («Теоретико-прикладні засади оперативно-розшукової протидії злочинам у сфері державних закупівель кримінальною поліцією») – докторська дисертація.

Аналіз дисертацій В. Сливенка, М. Брильова, Ю. Федорчука, В. Кучеренка, А. Меденцева та Ю. Доліновського показав, що автори у своїх дослідженнях не вивчали питання оперативного супроводження кримінальних проваджень щодо злочинів у сфері публічних закупівель. Однак окремі результати вказаних досліджень можуть бути використані у процесі формування моделі оперативного супроводження кримінальних проваджень щодо злочинів у сфері публічних закупівель.

Одним із перших дисертаційних досліджень, присвячених питанням протидії злочинам у сфері публічних закупівель, була робота В. Коряка на тему «Протидія хабарництву у сфері державних закупівель оперативними підрозділами МВС України». У процесі проведення дослідження автор вивчав питання взаємодії оперативних підрозділів з органами досудового слідства та оперативного супроводження кримінальних справ.

В межах дослідження автором було визначено форми взаємодії оперативних підрозділів з органами досудового слідства, зокрема: а) офіційні (процесуальні – передбачені Кримінальним процесуальним кодексом України; офіційні непроцесуальні – передбачені іншими законами й підзаконними нормативно-правовими актами); б) неофіційні (консультації фахівців). Також автором було обґрунтовано вдосконалення ефективності агентурно-оперативної роботи в процесі взаємодії оперативних підрозділів із слідчими та розкрито особливості оперативного супроводження розслідування й судового розгляду кримінальних справ як комплексу оперативно-розшукових заходів, що здійснюються з метою пошуку і фіксації фактичних даних, які можуть бути доказами в цій справі, забезпечення всебічного, повного й об'єктивного розслідування обставин справи, безпеки учасників кримінального судочинства, постійного інформування органів досудового слідства і суду про дії підозрюваних, обвинувачуваних та інших осіб, спрямовані на здійснення негативного впливу на учасників кримінального судочинства для протидії встановленню істини у справі [1].

У 2012 р. завершив підготовку дисертаційного дослідження В. Дараган на тему «Розкриття викрадань державних коштів при проведенні закупівель товарів та виконанні робіт (послуг) на підприємствах залізничного транспорту». В процесі дослідження автор вивчав питання оперативного супроводження розслідування кримінальних справ у сфері державних закупівель працівниками ДСБЕЗ на залізничному транспорті. За результатами вивчення вказаного питання автором було визначено, що взаємодія оперативних працівників та слідчих при проведенні досудового слідства у кримінальних справах щодо злочинів у сфері державних закупівель набуває особливої важливості саме на початковому етапі розслідування кримінальної справи. Адже від своєчасного проведення певних слідчих дій та оперативно-розшукових заходів залежить подальший результат (направлення кримінальної

справи до суду або закриття провадження у кримінальній справі за реабілітуючими підставами). Проведений аналіз кримінальних справ дозволив автору дійти висновку, що в більшості випадків слідчі без достатніх на те підстав перекладають свої обов'язки (проведення виїмок, допит свідків та ін.) на працівників оперативних підрозділів, при цьому на проведення оперативно-розшукових заходів у останніх майже не залишається часу. Вивчення матеріалів кримінальних справ показало, що значну увагу при співпраці оперативного працівника зі слідчим необхідно приділяти документообігу. Автором запропоновано здійснювати передачу усіх документів, отриманих під час оперативного супроводження кримінальних справ, через канцелярію або з обов'язковим підписом слідчого про отримання документів на копії супроводжувального листа. Це певною мірою забезпечить більш уважне ставлення слідчого до переданих документів та вкаже на обсяг виконаної роботи у кримінальній справі оперативним працівником. Встановлено, що одним із найважливіших питань взаємодії оперативного працівника зі слідчим є забезпечення відшкодування заподіяного підприємствам залізниці матеріального збитку. Подібна діяльність вимагає проведення комплексу слідчих дій та оперативно-розшукових заходів. Визначено, що діяльність з забезпечення відшкодування заподіяних збитків була б більш продуктивною у разі зацікавленості винного в такому відшкодуванні [2].

С. Нагачевський у своєму дослідженні на тему «Оперативно-розшукове виявлення та документування злочинів, вчинених службовими особами у сфері державних закупівель» вивчав питання припинення протидії підозрюваних процесу досудового розслідування злочинів у сфері державних закупівель за наявності корумпованих зв'язків.

За результатами вивчення вказаного питання автор дійшов висновку, що для забезпечення нейтралізації протидії підозрюваних службових осіб та їх оточення процесу досудового розслідування злочинів у сфері державної закупівлі здійснюється комплекс оперативно-розшукових, оперативно-технічних заходів і негласних слідчих (розшукових) дій [3].

Значною мірою питання оперативного супроводження кримінальних проваджень щодо злочинів у сфері публічних закупівель було досліджено Т. Часовою в процесі проведення дослідження на тему «Взаємодія слідчих та оперативних підрозділів ОВС під час протидії злочинам у сфері державних закупівель». У процесі дослідження вона вивчала питання взаємодії слідчих та оперативних підрозділів ОВС під час досудового розслідування злочинів у сфері державних закупівель.

За результатами проведеного дослідження вчена дійшла низки висновків та пропозицій. Зокрема, вона пропонує з метою покращення взаємодії слідчих та оперативних підрозділів ОВС під час проведення слідчих (розшукових) дій при розслідуванні злочинів у сфері державних закупівель: під час складання плану слідчих (розшукових) дій доцільно врахувати використання можливостей оперативно-розшукової діяльності, насамперед заходів оперативного (ініціативного) пошуку; під час розслідування злочинів у сфері державних закупівель слідчому доцільно залучати до проведення огляду відповідних спеціалістів та працівників підрозділів ПЗСЕ; положення ч. 2 ст. 41 КПК України після слів «Під час виконання доручень слідчого, прокурора» необхідно доповнити наступними словами: «на здійснення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій»; тимчасовий доступ до речей та документів доцільно включити в перелік слідчих (розшукових) дій, а в положеннях щодо його організації і проведення визначити, що зазначена слідча дія проводиться за вмотивованою постановою слідчого; з метою забезпечення можливості використання інформації, здобутої оперативним шляхом, як підстави проведення обшуку ч. 3 ст. 234 КПК України необхідно доповнити пунктом 8 такого змісту: «наявність достатніх підстав вважати, що існує реальна загроза зміни або знищення речей або документів». Крім того, для покращення організації взаємодії слідчих та оперативних підрозділів ОВС під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій при розслідуванні злочинів у сфері державних закупівель автор пропонує: проведення візуального спостереження як НСРД доручати силам ПОС; розробити Інструкцію про організацію взаємодії підрозділів оперативно-технічного забезпечення зі слідчими та оперативно-розшуковими апаратами органів внутрішніх справ [4].

У 2018 р. В. Дараган завершив підготовку дисертаційного дослідження на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук на тему «Теоретико-прикладні засади оперативно-розшукової протидії злочинам у сфері державних закупівель кримінальною поліцією». В межах вказаного дослідження автором було також вивчене питання оперативно-розшукового забезпечення кримінальною поліцією кримінального провадження щодо злочинів у сфері державних закупівель.

За результатами дослідження автором було визначено, що особливостями оперативного-розшукового забезпечення кримінальною поліцією кримінального провадження щодо злочинів у сфері державних закупівель є такі: 1) досудове розслідування злочинів у сфері державних закупівель повинно здійснюватися виключно слідчими органів Національної поліції, які спеціалізуються на розслідуванні злочинів зазначеної категорії; 2) використання первинної оперативного-розшукової інформації повинно відбуватися під час: а) висунення, оцінки та перевірки слідчих версій; б) планування проведення слідчих (розшукових) дій; в) планування тактики проведення окремих слідчих (розшукових) дій; г) планування заходів щодо забезпечення відшкодування завданої злочинними діями збитків; д) планування заходів щодо забезпечення безпеки учасників кримінального провадження; е) обрання заходів забезпечення кримінального провадження; 4) з метою відшкодування збитків, заподіяних злочином у сфері державних закупівель, повинні проводитися окремі заходи оперативного (ініціативного) пошуку [5].

Аналіз вищезазначених наукових праць вказує на недостатній рівень наукового забезпечення питань оперативного супроводження кримінальних проваджень щодо злочинів у сфері публічних закупівель. З огляду на це вбачається за доцільне проведення окремого дослідження на тему «Оперативне супроводження кримінальних проваджень щодо злочинів у сфері публічних закупівель», метою якого буде наукове обґрунтування теоретичних положень і розробка науково-обґрунтованих пропозицій і рекомендацій з удосконалення правових, організаційних і методичних засад оперативного супроводження кримінальних проваджень щодо злочинів у сфері публічних закупівель.

1. Коряк В.В. Протидія хабарництву у сфері державних закупівель оперативними підрозділами МВС України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ : НАВС, 2012. 19 с.

2. Дараган В. В. Розкриття викрадань державних коштів при проведенні закупівель товарів та виконанні робіт (послуг) на підприємствах залізничного транспорту : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ. Дніпропетровськ, 2012. 20 с.

3. Нагачевський С. В. Оперативно-розшукове виявлення та документування злочинів, вчинених службовими особами у сфері державних закупівель : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Львів : ЛьвДУВС, 2013. 20 с.

4. Часова Т. О. Взаємодія слідчих та оперативних підрозділів ОВС під час протидії злочинам у сфері державних закупівель : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Харків : ХНУВС, 2015. 20 с.

5. Дараган В. В. Теоретико-прикладні засади оперативного-розшукової протидії злочинам у сфері державних закупівель кримінальною поліцією : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.09. Харків : ХНУВС, 2018. 40 с.

УДК 343.98:343.351

DOI: 10.31733/15-03-2024/2/60-63

**Владислав ЦУКАНОВ**

ад'юнкт

Дніпропетровського державного  
університету внутрішніх справ

### **ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ПЛАНУВАННЯ ЗАХОДІВ З ОПЕРАТИВНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ КРИМІНАЛЬНОЮ ПОЛІЦІЄЮ СФЕРИ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ**

Проблематика планування заходів з оперативного обслуговування кримінальною поліцією сфери публічних закупівель майже не знайшла свого відображення в наукових працях вчених. Окремі проблеми розглядалися фрагментарно, здебільшого в контексті оперативного-розшукової протидії злочинам у сфері публічних закупівель.

Організація планування заходів з оперативного обслуговування кримінальною поліцією сфери публічних закупівель полягає в виборі на основі всебічного аналізу найбільш актуальних цілей і завдань, а також найбільш оптимальних методів, засобів і форм їх вирішення.

Увесь процес планування умовно може бути поділений на три етапи:

– попередній, на якому збирається необхідна для планування інформація, її